

Handläggare
Nathan Öhrn
Telefon: 08-508 33 869

Yttrande över förslag med anledning av permanentering av riksrekryterande spetsutbildning i gymnasieskolan

Remiss från Skolverket, dnr 2024:2686

Sammanfattning

Skolverket har skickat ”Remiss avseende förslag med anledning av permanentning av riksrekryterande spetsutbildning i gymnasieskolan” till utbildningsnämnden. Utbildningsförvaltningen lämnar synpunkter på remissen i form av ett kontorsutlåtande då remisstiden inte medger behandling i nämnden.

Försöksverksamheten med riksrekryterande spetsutbildning i matematik eller naturvetenskapliga, teknikvetenskapliga, samhällsvetenskapliga eller humanistiska ämnen i gymnasieskolan ska permanentas. Skolverket föreslår ett antal ändringar i samband med detta.

Skolverket föreslår fyra nya ämnen inom spetsutbildningarna. Syftet med de nya ämnena är att möjliggöra fördjupning och breddning inom respektive spetsutbildnings ämnesområde på samma sätt som inom försöksverksamheten för spetsutbildningarna. Förslagen till behörighetskrav för att få undervisa i de nya ämnena i spetsutbildningarna innebär inga större förändringar från försöksverksamheten. Det är inte längre möjligt att ansöka till spetsutbildningar som försöksverksamhet, vilket leder till att Skolverket föreslår att upphäva föreskriften (SKOLFS 2008:83) om ansökan om försöksverksamhet med riksrekryterande gymnasial spetsutbildning.

Utbildningsförvaltningen ställer sig positiv till de föreslagna ändringarna.

Bakgrund/Ärendet

Försöksverksamheten med riksrekryterande spetsutbildning i matematik eller naturvetenskapliga, teknikvetenskapliga, samhällsvetenskapliga eller humanistiska ämnen i gymnasieskolan

ska permanentas. Sedan 2009 har försöksverksamheten pågått och ersätts av de nya bestämmelserna, vilka trädde i kraft i gymnasieförordningen 2024. Bestämmelserna tillämpas första gången från och med 30 juni 2025. Det är också den tidpunkt då gymnasiereformen Gy25 tillämpas första gången, vilket innebär att ämnesbetyg ersätter kursbetyg.

Skolverkets föreslår ändringar inom tre områden:

- Föreskrifter om nya ämnesplaner för ämnen inom riksrekryterande spetsutbildning i matematik eller naturvetenskapliga, teknikvetenskapliga, samhällsvetenskapliga eller humanistiska ämnen.
- Skolverkets föreskrifter om vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för att undervisa i vissa ämnen.
- Upphävande av Skolverkets föreskrifter om ansökan om försöksverksamheten med riksrekryterande gymnasial utbildning.

Spetsutbildningarna riktar sig till högpresterande elever och särskilt begåvade elever och ämnar ge dem den ledning och stimulans de behöver. För att en elev ska vara behörig till spetsutbildningar krävs att en sökande har en mycket hög kunskapsnivå inom ämnet, och ett prov ska användas för att bedöma den sökandes kunskaper.

Stockholms stad har två spetsutbildningar inom försöksverksamheten. Globala gymnasiet har en spetsutbildning inom samhällsvetenskapliga ämnet, med fördjupning inom hållbar utveckling och globala frågor. I utbildningen ingår en kurs på Stockholms universitet. Kärrtorps gymnasium har en teknikvetenskaplig spetsutbildning i samarbete med Kungliga Tekniska Högskolan.

Nya ämnesplaner

Skolverkets syfte med att ta fram nya ämnesplaner för ämnena inom spetsutbildningarna är att fortsätta ge elever och huvudmän möjligheter till breddning och fördjupning inom spetsutbildningarna. Även om det finns både bredd och djup i andra ämnen bedömer Skolverket att dessa skulle begränsa huvudmännen i utformningen av spetsutbildningar.

Andra begränsningar finns för de specialiseringsämnena som tillkommer i Gy25 inom flera av spetsutbildningarnas ämnesområden. Specialiseringsämnena är menade att ge eleverna breddning och fördjupning och kan användas inom

programfördjupningen. Om de gör det så kan de inte bli en del av spetsutbildningens breddning och fördjupning, eftersom elever inte kan läsa samma ämne flera gånger med olika innehåll.

Behörighet för att få undervisa i spetsutbildningarna

Behörighetskraven för att få undervisa i spetsutbildningarna innebär inga större förändringar från försöksverksamheten. Skolverket föreslår att samma ämnesbehörigheter ska gälla för de nya ämnena *humanistisk och samhällsvetenskaplig spets A och B*, och *naturvetenskaplig spets A och B*, som gäller för motsvarande kurser inom försöksverksamheten. För de nya ämnena *matematik spets A och B*, och *teknikvetenskaplig spets A och B* föreslår Skolverket att lärare som är behöriga till ämnena matematik respektive teknik även ska bli behöriga till spetsämnena.

Lärare som är behöriga till ämnena matematik eller teknik, och som önskar få behörighet inom spetsämnena, behöver ansöka om lärarlegitimation inom ämnena matematik spets respektive teknikvetenskaplig spets. Lärare som är behöriga till spetskurser inom försöksverksamheten med humanistisk och samhällsvetenskaplig eller naturvetenskaplig spets föreslås få nya behörigheter i de nya ämnena.

Dagens lärarutbildning påverkas inte av förslagen.

Upphävande av Skolverkets föreskrifter om ansökan om försöksverksamheten med gymnasial spetsutbildning

Regeringen har beslutat att permanenta spetsutbildningarna och därmed föreslår Skolverket att upphäva föreskriften (SKOLFS 2008:83) om ansökan om försöksverksamhet med riksrekryterande gymnasial spetsutbildning. Föreskriften föreslås upphöra gälla vid utgången av juni månad 2025.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av gymnasieavdelningen.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Skolverkets föreslår att försöksverksamheten med riksrekryterande spetsutbildning inom matematik eller naturvetenskapliga, teknikvetenskapliga, samhällsvetenskapliga eller humanistiska ämnen i gymnasieskolan ska permanentas. Permanentandet innebär att möjligheten till fördjupning och breddning inom dessa ämnen finns kvar för högpresterande och särskilt begåvade elever.

Utbildningsförvaltningen ställer sig positiv till förslagen.

Lena Holmdahl
Utbildningsdirektör
Utbildningsförvaltningen

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Lena Holmdahl, Utbildningsdirektör	2024-11-25

SKOLFS 0000:00

Utkom från trycket
den

**Skolverkets föreskrifter
om gemensam ämnesplan för ämnen inom
humanistisk och samhällsvetenskaplig spets i
gymnasieskolan;**

beslutade den dd mm åå.

Skolverket föreskriver följande med stöd av 1 kap. 4 § gymnasieförordningen (2010:2039).

1 § I 16 kap. 21 § skollagen (2010:800) finns bestämmelser om att det för varje ämne ska finnas en ämnesplan. Om det finns särskilda skäl får flera ämnen ha en gemensam ämnesplan.

2 § I bilaga 1 till dessa föreskrifter finns den gemensamma ämnesplanen för ämnen inom humanistisk och samhällsvetenskaplig spets.

Ämnesplanen är gemensam för de ämnen som anges i bilaga 2.

1. Dessa föreskrifter träder i kraft den 1 mars 2025.

2. Föreskrifterna ska tillämpas första gången på utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2025.

På Skolverkets vägnar

GENERALDIREKTÖREN

Föredragande

Humanistisk och samhällsvetenskaplig spets

Humanistisk och samhällsvetenskaplig spets möjliggör en tvärvetenskaplig eller inomvetenskaplig fördjupning inom ett ämnesområde som en spetsutbildning är inriktad mot. Ämnen inom humanistisk och samhällsvetenskaplig spets får bara anordnas inom av Skolverket beviljad riksrekryterande spetsutbildning i humanistiska eller samhällsvetenskapliga ämnen.

Ämnets syfte

Undervisningen i humanistisk och samhällsvetenskaplig spets ska syfta till att eleverna utvecklar fördjupade kunskaper inom det ämnesområde som spetsutbildningen är inriktad mot. Undervisningen ska stimulera elevernas kunskapssökande och kreativitet och därigenom skapa förutsättningar för livslångt lärande inom området.

Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla ett vetenskapligt sätt att tänka och arbeta. I det ingår att granska olika typer av källor. Därigenom ska eleverna ges möjlighet att utveckla ett kritiskt förhållningssätt till frågor inom ämnesområdet. Undervisningen ska även leda till att eleverna utvecklar förmåga att använda begrepp, teorier och metoder som är relevanta inom det ämnesområde som spetsutbildningen är inriktad mot.

I undervisningen ska eleverna ges möjlighet att diskutera och analysera frågeställningar inom ämnesområdet ur olika perspektiv. Undervisningen ska även ge eleverna möjlighet att relatera de fördjupade kunskaperna till andra områden och till aktuell forskning inom ämnesområdet. Praktiska inslag, till exempel fältstudier, rollspel och undersökningar, kan ingå i undervisningen.

Undervisningen i humanistisk och samhällsvetenskaplig spets ska ge eleverna förutsättningar att utveckla följande:

- Kunskaper inom det ämnesområde som spetsutbildningen är inriktad mot.
- Förmåga att analysera och diskutera frågeställningar inom ämnesområdet ur olika perspektiv med användning av relevanta begrepp, teorier och metoder.
- Förmåga att söka, kritiskt granska och tolka information från olika typer av källor inom ämnesområdet.

Nivåer i ämnet

Nivå 1, 100 poäng.

Nivå 2, 100 poäng, som bygger på nivå 1.

Nivåkod: HUMT100PX

Centralt innehåll

Undervisningen i humanistisk och samhällsvetenskaplig spets på nivå 1 ska behandla följande centrala innehåll:

- Fördjupning inom det ämnesområde som spetsutbildningen är inriktad mot.
- Begrepp, teorier och metoder som är relevanta för ämnesområdet.
- Formulering av frågeställningar inom ämnesområdet. Analys av och diskussion om frågeställningar inom området ur olika perspektiv.
- Hur ämnesområdet kan relateras till ett större sammanhang, till exempel genom utblickar mot närliggande områden eller skeenden i omvärlden.
- Sökning, granskning, värdering och tolkning av information från olika typer av källor.

Nivå 2, 100 poäng

Nivåkod: HUMT200PX

Centralt innehåll

Undervisningen i humanistisk och samhällsvetenskaplig spets på nivå 2 ska behandla följande centrala innehåll:

- Fördjupning inom det ämnesområde som spetsutbildningen är inriktad mot.
- Begrepp, teorier och metoder som är relevanta för ämnesområdet.
- Relevant forskning inom området.
- Formulering av frågeställningar inom ämnesområdet. Analys av och diskussion om frågeställningar inom området ur olika perspektiv.
- Ämnesområdets betydelse för både individ och samhälle.
- Hur ämnesområdet kan relateras till ett större sammanhang, till exempel genom utblickar mot närliggande områden eller skeenden i omvärlden.
- Sökning, granskning, värdering och tolkning av information från olika typer av källor.

Betygskriterier

Av 15 kap. 24 § andra stycket skollagen (2010:800) följer att läraren vid betygssättningen i ett ämne ska göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper på den aktuella nivån i ämnet i förhållande till de betygskriterier som gäller för ämnet som helhet och sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper. Samtliga kriterier för betyget E ska dock vara uppfyllda för att eleven ska kunna få ett godkänt betyg.

Betyget E

Eleven visar **godtagbara** kunskaper inom det ämnesområde som spetsutbildningen är inriktad mot.

SKOLFS 0000:00

Eleven analyserar frågeställningar inom ämnesområdet och för **delvis** underbyggda resonemang utifrån olika perspektiv. I analysen använder eleven med **viss säkerhet** begrepp, teorier och metoder.

Eleven söker, granskar och tolkar med **viss säkerhet** information från olika typer av källor inom ämnesområdet.

Betyget D

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan C och E.

Betyget C

Eleven visar **goda** kunskaper inom det ämnesområde som spetsutbildningen är inriktad mot.

Eleven analyserar frågeställningar inom ämnesområdet och för **väl** underbyggda resonemang utifrån olika perspektiv. I analysen använder eleven med **säkerhet** begrepp, teorier och metoder.

Eleven söker, granskar och tolkar med **säkerhet** information från olika typer av källor inom ämnesområdet.

Betyget B

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan A och C.

Betyget A

Eleven visar **mycket goda** kunskaper inom det ämnesområde som spetsutbildningen är inriktad mot.

Eleven analyserar frågeställningar inom ämnesområdet och för **mycket väl** underbyggda resonemang utifrån olika perspektiv. I analysen använder eleven med **god säkerhet** begrepp, teorier och metoder.

Eleven söker, granskar och tolkar med **god säkerhet** information från olika typer av källor inom ämnesområdet.

Ämnen som omfattas av den gemensamma ämnesplanen

Humanistisk och samhällsvetenskaplig spets A

Humanistisk och samhällsvetenskaplig spets B

REMISS

SKOLFS 0000:00

Utkom från trycket
den

**Skolverkets föreskrifter
om gemensam ämnesplan för ämnen inom matematik
spets i gymnasieskolan;**

beslutade den dd mm åå.

Skolverket föreskriver följande med stöd av 1 kap. 4 § gymnasieförordningen (2010:2039).

1 § I 16 kap. 21 § skollagen (2010:800) finns bestämmelser om att det för varje ämne ska finnas en ämnesplan. Om det finns särskilda skäl får flera ämnen ha en gemensam ämnesplan.

2 § I bilaga 1 till dessa föreskrifter finns den gemensamma ämnesplanen för ämnen inom matematik spets.

Ämnesplanen är gemensam för de ämnen som anges i bilaga 2.

-
1. Dessa föreskrifter träder i kraft den 1 mars 2025.
 2. Föreskrifterna ska tillämpas första gången på utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2025.

På Skolverkets vägnar

GENERALDIREKTÖREN

Föredragande

Matematik spets

Matematiken har en flertusenårig historia med bidrag från många kulturer. Ytterst handlar matematiken om att upptäcka mönster och formulera generella samband. I matematik spets behandlas ett eller flera matematiska områden. Ämnen inom matematik spets får bara anordnas inom av Skolverket beviljad riksrekryterande spetsutbildning i matematik.

Ämnets syfte

Undervisningen i matematik spets ska syfta till att eleverna utvecklar fördjupade kunskaper inom ett eller flera matematiska områden. Det innefattar att utveckla förståelse av avancerade begrepp och metoder samt att utveckla olika strategier för att kunna lösa problem och använda matematik i komplexa eller omfattande frågeställningar. I undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla sin nyfikenhet och kreativitet. Undervisningen ska även bidra till att eleverna utvecklar kunskaper om matematikens betydelse och användning inom andra ämnen samt i ett yrkesmässigt, samhälleligt och historiskt sammanhang.

Undervisningen ska innehålla varierade arbetsformer och arbetssätt, där undersökande aktiviteter utgör en del. Undervisningen ska ge eleverna möjlighet att kommunicera med olika uttrycksformer. Vidare ska undervisningen utmana eleverna och ge dem erfarenheter av matematikens logik, generaliserbarhet, kreativa kvaliteter och mångfacetterade karaktär. Undervisningen ska stärka elevernas tilltro till sin förmåga att använda matematik i olika sammanhang och ge utrymme åt problemlösning som både mål och medel.

Undervisningen i matematik spets ska ge eleverna förutsättningar att utveckla följande:

- Förmåga att använda och beskriva matematiska begrepp och samband mellan begrepp.
- Förmåga att hantera procedurer och utföra rutinuppgifter.
- Förmåga att analysera och lösa problem med hjälp av matematik.
- Förmåga att föra och följa matematiska resonemang.
- Förmåga att kommunicera matematik muntligt, skriftligt och i handling.

Nivåer i ämnet

Nivå 1, 100 poäng, som bygger på nivå 2 i ämnet matematik – fortsättning.

Nivåkod: MATT100PX

Centralt innehåll

Undervisningen i matematik spets på nivå 1 ska behandla följande centrala innehåll:

- Behandling av ett eller flera matematiska områden inom ramen för spetsutbildningen.
- Breddning eller fördjupning av matematiska begrepp, teorier, samband och metoder som är relevanta för ämnesområdet.
- Problemlösning som omfattar begrepp och metoder relevanta för ämnesområdet.
- Omfångsrika problemsituationer som är relevanta för ämnesområdet.

Betygskriterier

Av 15 kap. 24 § andra stycket skollagen (2010:800) följer att läraren vid betygssättningen i ett ämne ska göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper på den aktuella nivån i ämnet i förhållande till de betygskriterier som gäller för ämnet som helhet och sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper. Samtliga kriterier för betyget E ska dock vara uppfyllda för att eleven ska kunna få ett godkänt betyg.

Betyget E

Eleven använder och beskriver begrepp och samband mellan begrepp med **godtagbar** bredd och säkerhet.

Eleven hanterar procedurer och utför rutinuppgifter med **godtagbar** bredd och säkerhet.

Eleven löser **enkla** problem och bedömer resultatens rimlighet.

Eleven för **delvis** underbyggda matematiska resonemang och följer **enkla** matematiska resonemang.

Eleven kommunicerar matematik med symboler och andra representationer på ett **i huvudsak fungerande** sätt.

Betyget D

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan C och E.

Betyget C

Eleven använder och beskriver begrepp och samband mellan begrepp med **god** bredd och säkerhet.

Eleven hanterar procedurer och utför rutinuppgifter med **god** bredd och säkerhet. **Eleven hanterar avancerade uttryck med viss säkerhet.**

Eleven löser **relativt komplexa** problem och bedömer resultatens rimlighet.

Eleven för **relativt väl** underbyggda matematiska resonemang, **genomför enkla bevis** och följer **relativt avancerade** matematiska resonemang.

SKOLFS 0000:00

Eleven kommunicerar matematik med symboler och andra representationer på ett **till stor del tydligt och korrekt** sätt.

Betyget B

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan A och C.

Betyget A

Eleven använder och beskriver begrepp och samband mellan begrepp med **mycket god** bredd och säkerhet.

Eleven hanterar procedurer och utför rutinuppgifter med **mycket god** bredd och säkerhet. **Eleven hanterar avancerade uttryck med god säkerhet.**

Eleven löser **komplexa** problem och bedömer resultatens rimlighet.

Eleven för **väl** underbyggda matematiska resonemang, **genomför bevis** och följer **avancerade** matematiska resonemang.

Eleven kommunicerar matematik med symboler och andra representationer på ett **tydligt och korrekt** sätt.

Ämnen som omfattas av den gemensamma ämnesplanen

Matematik spets A

Matematik spets B

SKOLFS 0000:00

Utkom från trycket
den

**Skolverkets föreskrifter
om gemensam ämnesplan för ämnen inom
naturvetenskaplig spets i gymnasieskolan;**

beslutade den dd mm åå.

Skolverket föreskriver följande med stöd av 1 kap. 4 § gymnasieförordningen (2010:2039).

1 § I 16 kap. 21 § skollagen (2010:800) finns bestämmelser om att det för varje ämne ska finnas en ämnesplan. Om det finns särskilda skäl får flera ämnen ha en gemensam ämnesplan.

2 § I bilaga 1 till dessa föreskrifter finns den gemensamma ämnesplanen för ämnen inom naturvetenskaplig spets.

Ämnesplanen är gemensam för de ämnen som anges i bilaga 2.

-
1. Dessa föreskrifter träder i kraft den 1 mars 2025.
 2. Föreskrifterna ska tillämpas första gången på utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2025.

På Skolverkets vägnar

GENERALDIREKTÖREN

Föredragande

Naturvetenskaplig spets

Naturvetenskaplig spets möjliggör en tvärvetenskaplig eller inomvetenskaplig fördjupning inom ett ämnesområde som en spetsutbildning är inriktad mot. Ämnen inom naturvetenskaplig spets får bara anordnas inom av Skolverket beviljad riksrekryterande spetsutbildning i naturvetenskapliga ämnen.

Ämnets syfte

Undervisningen i naturvetenskaplig spets ska syfta till att eleverna utvecklar fördjupade kunskaper inom det ämnesområde som spetsutbildningen är inriktad mot. Undervisningen ska stimulera elevernas kunskapssökande och kreativitet och därigenom skapa förutsättningar för livslångt lärande inom området.

Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla ett naturvetenskapligt sätt att tänka och arbeta. I det ingår att granska olika typer av källor. Därigenom ska eleverna ges möjlighet att utveckla ett kritiskt förhållningssätt till frågor inom ämnesområdet. Undervisningen ska även leda till att eleverna utvecklar förmåga att använda begrepp, teorier, modeller och metoder som är relevanta inom det ämnesområde som spetsutbildningen är inriktad mot.

I undervisningen ska eleverna ges möjlighet att diskutera och analysera frågeställningar inom ämnesområdet ur olika perspektiv och då använda naturvetenskapens begrepp och uttrycksformer. Undervisningen ska även ge eleverna möjlighet att relatera de fördjupade kunskaperna till andra områden och till aktuell forskning inom ämnesområdet. I undervisningen ska praktiskt arbete med naturvetenskapliga metoder ingå. På så vis ska eleverna ges möjlighet att utveckla sin förmåga att göra systematiska undersökningar.

Undervisningen i naturvetenskaplig spets ska ge eleverna förutsättningar att utveckla följande:

- Kunskaper inom det ämnesområde som spetsutbildningen är inriktad mot.
- Förmåga att analysera och diskutera frågeställningar inom ämnesområdet ur olika perspektiv med användning av relevanta begrepp, teorier, modeller och metoder.
- Förmåga att genomföra systematiska undersökningar med naturvetenskapliga arbetsmetoder samt kritiskt granska information från olika typer av källor inom ämnesområdet.

Nivåer i ämnet

Nivå 1, 100 poäng.

Nivå 2, 100 poäng, som bygger på nivå 1.

Nivåkod: NATA100PX**Centralt innehåll**

Undervisningen i naturvetenskaplig spets på nivå 1 ska behandla följande centrala innehåll:

- Fördjupning inom det ämnesområde som spetsutbildningen är inriktad mot.
- Begrepp, teorier, modeller och metoder som är relevanta för ämnesområdet.
- Sökning, granskning, värdering och tolkning av information från olika typer av källor.
- Naturvetenskapliga arbetsmetoder relevanta för ämnesområdet, till exempel experiment, fältstudier eller observationer. Formulering av frågeställningar samt planering, riskbedömning och utförande av systematiska undersökningar. Bearbetning och analys av data, värdering av metod och resultat samt redovisning.
- Ämnesområdets betydelse för vetenskap, individ och samhälle.

Nivå 2, 100 poäng**Nivåkod: NATA200PX****Centralt innehåll**

Undervisningen i naturvetenskaplig spets på nivå 2 ska behandla följande centrala innehåll:

- Fördjupning inom det ämnesområde som spetsutbildningen är inriktad mot.
- Begrepp, teorier, modeller och metoder som är relevanta för ämnesområdet.
- Relevant forskning inom området.
- Sökning, granskning, värdering och tolkning av information från olika typer av källor.
- Naturvetenskapliga arbetsmetoder relevanta för ämnesområdet, till exempel experiment, fältstudier eller observationer. Formulering av frågeställningar samt planering, riskbedömning och utförande av systematiska undersökningar. Insamling, bearbetning och analys av data, värdering av metod och resultat samt redovisning.
- Naturvetenskapliga uttrycks- och presentationsformer, till exempel planschutställningar, rapporter, reportage och seminarier.
- Ämnesområdets betydelse för vetenskap, individ och samhälle.

Betygskriterier

Av 15 kap. 24 § andra stycket skollagen (2010:800) följer att läraren vid betygssättningen i ett ämne ska göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper på den aktuella nivån i ämnet i förhållande till de betygskriterier som gäller för ämnet som helhet och sätta det betyg som bäst motsvarar

elevens kunskaper. Samtliga kriterier för betyget E ska dock vara uppfyllda för att eleven ska kunna få ett godkänt betyg.

Betyget E

Eleven visar **godtagbara** kunskaper inom det ämnesområde som spetsutbildningen är inriktad mot och ger **enkla** förklaringar av naturvetenskapliga samband.

Eleven analyserar frågeställningar inom ämnesområdet och för **delvis** underbyggda resonemang utifrån olika perspektiv. I analysen använder eleven med **viss säkerhet** begrepp, teorier, modeller och metoder.

Eleven planerar och genomför naturvetenskapliga undersökningar på ett riskmedvetet och **i huvudsak systematiskt** sätt. Eleven redovisar sina undersökningar och för **enkla** resonemang om metod och resultat.

Betyget D

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan C och E.

Betyget C

Eleven visar **goda** kunskaper inom det ämnesområde som spetsutbildningen är inriktad mot och ger **utvecklade** förklaringar av naturvetenskapliga samband.

Eleven analyserar frågeställningar inom ämnesområdet och för **väl** underbyggda resonemang utifrån olika perspektiv. I analysen använder eleven med **säkerhet** begrepp, teorier, modeller och metoder.

Eleven planerar och genomför naturvetenskapliga undersökningar på ett riskmedvetet och **systematiskt** sätt. Eleven redovisar sina undersökningar och för **utvecklade** resonemang om metod och resultat.

Betyget B

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan A och C.

Betyget A

Eleven visar **mycket goda** kunskaper inom det ämnesområde som spetsutbildningen är inriktad mot och ger **välutvecklade** förklaringar av naturvetenskapliga samband.

Eleven analyserar frågeställningar inom ämnesområdet och för **mycket väl** underbyggda resonemang utifrån olika perspektiv. I analysen använder eleven med **god säkerhet** begrepp, teorier, modeller och metoder.

Eleven planerar och genomför naturvetenskapliga undersökningar på ett riskmedvetet, **systematiskt och ändamålsenligt** sätt. Eleven redovisar sina undersökningar och för **välutvecklade** resonemang om metod och resultat.

Ämnen som omfattas av den gemensamma ämnesplanen

Naturvetenskaplig spets A

Naturvetenskaplig spets B

REMISS

SKOLFS 0000:00

Utkom från trycket
den

**Skolverkets föreskrifter
om gemensam ämnesplan för ämnen inom
teknikvetenskaplig spets i gymnasieskolan;**

beslutade den dd mm åå.

Skolverket föreskriver följande med stöd av 1 kap. 4 § gymnasieförordningen (2010:2039).

1 § I 16 kap. 21 § skollagen (2010:800) finns bestämmelser om att det för varje ämne ska finnas en ämnesplan. Om det finns särskilda skäl får flera ämnen ha en gemensam ämnesplan.

2 § I bilaga 1 till dessa föreskrifter finns den gemensamma ämnesplanen för ämnen inom teknikvetenskaplig spets.

Ämnesplanen är gemensam för de ämnen som anges i bilaga 2.

-
1. Dessa föreskrifter träder i kraft den 1 mars 2025.
 2. Föreskrifterna ska tillämpas första gången på utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2025.

På Skolverkets vägnar

GENERALDIREKTÖREN

Föredragande

Teknikvetenskaplig spets

Teknikvetenskaplig spets möjliggör en tvärvetenskaplig eller inomvetenskaplig fördjupning inom ett ämnesområde som en spetsutbildning är inriktad mot. Ämnen inom teknikvetenskaplig spets får bara anordnas inom av Skolverket beviljad riksrekryterande spetsutbildning i teknikvetenskapliga ämnen.

Ämnets syfte

Undervisningen i teknikvetenskaplig spets ska syfta till att eleverna utvecklar fördjupade kunskaper inom det ämnesområde som spetsutbildningen är inriktad mot. Undervisningen ska stimulera elevernas kunskapssökande och kreativitet och därigenom skapa förutsättningar för livslångt lärande inom området.

Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla förmåga att ta fram eller vidareutveckla tekniska lösningar samt att granska befintliga lösningar. Undervisningen ska lämna utrymme för diskussion om och reflektion över etiska frågor inom teknisk utveckling och om hur hållbar utveckling inom ämnesområdet kan främjas. Därigenom ska eleverna ges möjlighet att utveckla ett kritiskt förhållningssätt till frågor inom ämnesområdet. Undervisningen ska även ge eleverna möjlighet att utveckla förmåga att använda begrepp, teorier och metoder som är relevanta inom det ämnesområde som spetsutbildningen är inriktad mot.

I undervisningen ska eleverna ges möjlighet att diskutera och analysera frågeställningar inom ämnesområdet ur olika perspektiv. Undervisningen ska även ge eleverna möjlighet att relatera de fördjupade kunskaperna till andra områden och till aktuell forskning inom teknikområdet. Undervisningen ska innehålla problemlösande och undersökande arbetssätt och ge möjlighet till praktiska och verklighetsnära inslag.

Undervisningen i teknikvetenskaplig spets ska ge eleverna förutsättningar att utveckla följande:

- Kunskaper inom det ämnesområde som spetsutbildningen är inriktad mot.
- Förmåga att utveckla tekniska lösningar.
- Förmåga att dokumentera och kommunicera tekniska lösningar.

Nivåer i ämnet

Nivå 1, 100 poäng.

Nivå 2, 100 poäng, som bygger på nivå 1.

Nivåkod: TEKA100PX**Centralt innehåll**

Undervisningen i teknikvetenskaplig spets på nivå 1 ska behandla följande centrala innehåll:

- Fördjupning inom det ämnesområde som spetsutbildningen är inriktad mot.
- Begrepp, teorier och metoder som är relevanta för ämnesområdet.
- Värdering av tekniska lösningar utifrån ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet.
- Teknisk problemlösning samt dokumentation och kommunikation inom ämnesområdet.
- Hur ämnesområdet kan relateras till ett större sammanhang, till exempel genom utblickar mot närliggande områden.

Nivå 2, 100 poäng**Nivåkod: TEKA200PX****Centralt innehåll**

Undervisningen i teknikvetenskaplig spets på nivå 2 ska behandla följande centrala innehåll:

- Fördjupning inom det ämnesområde som spetsutbildningen är inriktad mot.
- Begrepp, teorier och metoder som är relevanta för ämnesområdet.
- Relevant forskning inom området.
- Värdering och analys av tekniska lösningar utifrån ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet.
- Teknisk problemlösning samt dokumentation och kommunikation inom ämnesområdet. Analys av och diskussion om området ur olika perspektiv.
- Hur ämnesområdet kan relateras till olika tekniska system samt hur dessa samverkar och påverkar användaren, däribland utifrån etiska perspektiv.

Betygskriterier

Av 15 kap. 24 § andra stycket skollagen (2010:800) följer att läraren vid betygssättningen i ett ämne ska göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper på den aktuella nivån i ämnet i förhållande till de betygskriterier som gäller för ämnet som helhet och sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper. Samtliga kriterier för betyget E ska dock vara uppfyllda för att eleven ska kunna få ett godkänt betyg.

Betyget E

Eleven visar **godtagbara** kunskaper inom det ämnesområde som spetsutbildningen är inriktad mot.

SKOLFS 0000:00

Eleven utvecklar tekniska lösningar inom ämnesområdet med **viss skicklighet** och använder med **viss säkerhet** begrepp, teorier och metoder i arbetet.

Eleven dokumenterar och kommunicerar med **viss säkerhet** tekniska lösningar inom ämnesområdet.

Betyget D

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan C och E.

Betyget C

Eleven visar **goda** kunskaper inom det ämnesområde som spetsutbildningen är inriktad mot.

Eleven utvecklar tekniska lösningar inom ämnesområdet med **skicklighet** och använder med **säkerhet** begrepp, teorier och metoder i arbetet.

Eleven dokumenterar och kommunicerar med **säkerhet** tekniska lösningar inom ämnesområdet.

Betyget B

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan A och C.

Betyget A

Eleven visar **mycket goda** kunskaper inom det ämnesområde som spetsutbildningen är inriktad mot.

Eleven utvecklar tekniska lösningar inom ämnesområdet med **god skicklighet** och använder med **god säkerhet** begrepp, teorier och metoder i arbetet.

Eleven dokumenterar och kommunicerar med **god säkerhet** tekniska lösningar inom ämnesområdet.

Ämnen som omfattas av den gemensamma ämnesplanen

Teknikvetenskaplig spets A

Teknikvetenskaplig spets B

REMISS

SKOLFS 0000:000

Utkom från trycket
den

**Föreskrifter om
ändring i Skolverkets föreskrifter (SKOLFS
2024:600) om vad som krävs för att en lärares
kompetens ska vara relevant för att undervisa
i vissa ämnen i gymnasieskolan;**

beslutade den dd mm åå.

Med stöd av 2 kap. 23 § förordningen (2011:326) om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare föreskriver Skolverket att bilagan till Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2024:600) om vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för att undervisa i vissa ämnen i gymnasieskolan ska ha följande lydelse.

1. Dessa föreskrifter träder i kraft den 1 mars 2025.

2. Föreskrifterna tillämpas första gången i fråga om behörigheter som avser undervisning av elever vars utbildning påbörjas efter den 30 juni 2025.

På Skolverkets vägnar

GENERALDIREKTÖREN

Föredragande

Relevanta kompetenser för vissa ämnen i gymnasieskolan

Ämnet humanistisk och samhällsvetenskaplig specialisering

En lärares kompetens är relevant för ämnet humanistisk och samhällsvetenskaplig specialisering om han eller hon

1. har behörighet i något av ämnena engelska i gymnasieskolan, filosofi i gymnasieskolan, företagsekonomi i gymnasieskolan, geografi i gymnasieskolan, klassisk grekiska – språk och kultur i gymnasieskolan, historia i gymnasieskolan, internationell ekonomi i gymnasieskolan, internationella relationer i gymnasieskolan, juridik i gymnasieskolan, konst och kultur i gymnasieskolan, konstarterna och samhället i gymnasieskolan, latin – språk och kultur i gymnasieskolan, medieteori i gymnasieskolan, medier, journalistik och kommunikation i gymnasieskolan, människans språk i gymnasieskolan, pedagogik i gymnasieskolan, psykologi i gymnasieskolan, religionskunskap i gymnasieskolan, samhällskunskap i gymnasieskolan, sociologi i gymnasieskolan, svenska i gymnasieskolan, svenska som andraspråk i gymnasieskolan, svenskt teckenspråk i gymnasieskolan, textkommunikation i gymnasieskolan, ungdomskunskap i gymnasieskolan, ett språkämne som är aktuellt för det språk som ingår i lärarens utbildning i enlighet med 2 kap. 22 a § förordningen (2011:326) om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare eller i ett språk inom ramen för modersmålsundervisning, eller

2. på annat sätt visar likvärdiga kunskaper och kompetenser.

Ämnet humanistisk och samhällsvetenskaplig spets A

En lärares kompetens är relevant för ämnet humanistisk och samhällsvetenskaplig spets A om han eller hon

1. har behörighet i något av ämnena engelska i gymnasieskolan, filosofi i gymnasieskolan, företagsekonomi i gymnasieskolan, geografi i gymnasieskolan, klassisk grekiska – språk och kultur i gymnasieskolan, historia i gymnasieskolan, internationell ekonomi i gymnasieskolan, internationella relationer i gymnasieskolan, juridik i gymnasieskolan, konst och kultur i gymnasieskolan, konstarterna och samhället i gymnasieskolan, latin – språk och kultur i gymnasieskolan, medieteori i gymnasieskolan, medier, journalistik och kommunikation i gymnasieskolan, människans språk i gymnasieskolan, pedagogik i gymnasieskolan, psykologi i gymnasieskolan, religionskunskap i gymnasieskolan, samhällskunskap i gymnasieskolan, sociologi i gymnasieskolan, svenska i gymnasieskolan, svenska som andraspråk i gymnasieskolan, svenskt teckenspråk i gymnasieskolan, textkommunikation i gymnasieskolan, ungdomskunskap i gymnasieskolan, ett språkämne som är aktuellt för det språk som ingår i lärarens utbildning i enlighet med 2 kap. 22 a § förordningen (2011:326) om behörighet och

legitimation för lärare och förskollärare eller i ett språk inom ramen för modersmålsundervisning, eller **SKOLFS 0000:000**

2. på annat sätt visar likvärdiga kunskaper och kompetenser.

Ämnet humanistisk och samhällsvetenskaplig spets B

En lärares kompetens är relevant för ämnet humanistisk och samhällsvetenskaplig spets B om han eller hon

1. har behörighet i något av ämnena engelska i gymnasieskolan, filosofi i gymnasieskolan, företagsekonomi i gymnasieskolan, geografi i gymnasieskolan, klassisk grekiska – språk och kultur i gymnasieskolan, historia i gymnasieskolan, internationell ekonomi i gymnasieskolan, internationella relationer i gymnasieskolan, juridik i gymnasieskolan, konst och kultur i gymnasieskolan, konstarterna och samhället i gymnasieskolan, latin – språk och kultur i gymnasieskolan, medieteori i gymnasieskolan, medier, journalistik och kommunikation i gymnasieskolan, människans språk i gymnasieskolan, pedagogik i gymnasieskolan, psykologi i gymnasieskolan, religionskunskap i gymnasieskolan, samhällskunskap i gymnasieskolan, sociologi i gymnasieskolan, svenska i gymnasieskolan, svenska som andraspråk i gymnasieskolan, svenskt teckenspråk i gymnasieskolan, textkommunikation i gymnasieskolan, ungdomskunskap i gymnasieskolan, ett språkämne som är aktuellt för det språk som ingår i lärarens utbildning i enlighet med 2 kap. 22 a § förordningen (2011:326) om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare eller i ett språk inom ramen för modersmålsundervisning, eller

2. på annat sätt visar likvärdiga kunskaper och kompetenser.

Ämnet hållbara energisystem

Ämnet naturvetenskaplig specialisering

En lärares kompetens är relevant för ämnet naturvetenskaplig specialisering om han eller hon

1. har behörighet i något av ämnena biologi i gymnasieskolan, geografi i gymnasieskolan, fysik i gymnasieskolan, kemi i gymnasieskolan, naturkunskap i gymnasieskolan eller teknik i gymnasieskolan, eller

2. på annat sätt visar likvärdiga kunskaper och kompetenser.

Ämnet naturvetenskaplig spets A

En lärares kompetens är relevant för ämnet naturvetenskaplig spets A om han eller hon

1. har behörighet i något av ämnena biologi i gymnasieskolan, geografi i gymnasieskolan, fysik i gymnasieskolan, kemi i gymnasieskolan, naturkunskap i gymnasieskolan eller teknik i gymnasieskolan, eller

2. på annat sätt visar likvärdiga kunskaper och kompetenser.

SKOLFS 0000:000 | Ämnet naturvetenskaplig spets B

En lärares kompetens är relevant för ämnet naturvetenskaplig spets B om han eller hon

1. har behörighet i något av ämnena biologi i gymnasieskolan, geografi i gymnasieskolan, fysik i gymnasieskolan, kemi i gymnasieskolan, naturkunskap i gymnasieskolan eller teknik i gymnasieskolan, eller
2. på annat sätt visar likvärdiga kunskaper och kompetenser.

Ämnet nätverks- och kommunikationstjänster

UTKAST

SKOLFS 0000:00

Utkom från trycket
den

**Föreskrifter
om upphävande av Skolverkets föreskrifter
(SKOLFS 2008:83) om ansökan om
försöksverksamhet med riksrekryterande
gymnasial spetsutbildning;**

beslutade den dd mm åå.

Skolverket föreskriver med stöd av 3 § förordningen (2008:793) om försöksverksamhet med riksrekryterande gymnasial spetsutbildning och statsbidrag för sådan utbildning att Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2008:83) om ansökan om försöksverksamhet med riksrekryterande gymnasial spetsutbildning ska upphöra att gälla vid utgången av juni 2025.

På Skolverkets vägnar

GENERALDIREKTÖREN

Föredragande

Konsekvensutredning avseende förslag till

- **Föreskrifter om nya ämnesplaner för ämnen inom riksrekryterande spetsutbildning i matematik eller naturvetenskapliga, teknikvetenskapliga, samhällsvetenskapliga eller humanistiska ämnen i gymnasieskolan.**
- **Föreskrifter om ändring i Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2024:600) om vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för att undervisa i vissa ämnen i gymnasieskolan.**
- **Föreskrifter om upphävande av Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2008:83) om ansökan om försöksverksamhet med riksrekryterande gymnasial spetsutbildning.**

Innehållet i konsekvensutredningen utgår från förordningen (2024:183) om konsekvensutredning.

Sammanfattning av Skolverkets förslag

För närvarande pågår en försöksverksamhet med riksrekryterande spetsutbildning i gymnasieskolan enligt förordningen (2008:793) om försöksverksamhet med riksrekryterande gymnasial spetsutbildning och statsbidrag för sådan utbildning. Försöksverksamheten gäller utbildning som påbörjas under tiden 1 juli 2009–30 juni 2025. Regeringen har beslutat att riksrekryterande spetsutbildningar i matematik eller naturvetenskapliga, teknikvetenskapliga, samhällsvetenskapliga eller humanistiska ämnen ska bli ett permanent inslag i gymnasieskolan. Riksdagen har sedan tidigare beslutat att ämnesbetyg ska ersätta kursbetyg i gymnasial utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2025.

Med anledning av dessa förändringar har Skolverket tagit fram ett antal nya ämnen som är avsedda för de riksrekryterande spetsutbildningarna i gymnasieskolan som ska bli permanenta och som är anpassade till att ämnesbetyg införs i gymnasial utbildning. Som en följd av att Skolverket tagit fram ett antal nya ämnen föreslår myndigheten även ändringar i Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2024:600) om vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för att undervisa i vissa ämnen i gymnasieskolan. Vidare föreslås att Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2008:83) om ansökan om försöksverksamhet med riksrekryterande gymnasial spetsutbildning ska upphöra att gälla.

Samtliga förslag som omfattas av denna konsekvensutredning finns publicerade på Skolverkets webbplats.

1. Bakgrund

Det pågår en försöksverksamhet med riksrekryterande spetsutbildning i gymnasieskolan

En försöksverksamhet med riksrekryterande gymnasial spetsutbildning i matematik eller naturvetenskapliga, teknikvetenskapliga, samhällsvetenskapliga eller humanistiska ämnen bedrivs för närvarande enligt förordningen (2008:793) om försöksverksamhet med riksrekryterande gymnasial spetsutbildning och statsbidrag för sådan utbildning. Förordningen gäller för utbildning som påbörjas under tiden 1 juli 2009–30 juni 2025. Med spetsutbildning avses enligt förordningen en gymnasial utbildning som innehåller gymnasiekurser med särskild fördjupning och breddning inom det ämne eller ämnesområde som spetsutbildningen är inriktad mot, utöver vad som får förekomma på det nationella program och den inriktning som närmast motsvarar spetsutbildningen. Utbildningen ska också göra det möjligt för en elev att vid sidan av viss del av sina gymnasiestudier läsa kurser vid ett universitet eller en högskola.¹

Det ska finnas permanenta riksrekryterande spetsutbildningar i gymnasieskolan och i grundskolan

Regeringen har fattat beslut om att den riksrekryterande spetsutbildningen ska bli ett permanent inslag i gymnasieskolan. Bestämmelser om riksrekryterande spetsutbildning i matematik eller naturvetenskapliga, teknikvetenskapliga, samhällsvetenskapliga eller humanistiska ämnen i gymnasieskolan har därför förts in i 5 kap. gymnasieförordningen (2010:2039).² De nya bestämmelserna träder i kraft den 30 oktober 2024 och ska tillämpas första gången i fråga om utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2025. Regeringen har även beslutat att förordningen om försöksverksamheten med riksrekryterande gymnasial spetsutbildning och statsbidrag för sådan utbildning, som inte är tidsbegränsad men som gäller för utbildning som påbörjas senast i juni 2025, ska upphöra att gälla vid utgången av juni 2028.³

Syftet med att göra den riksrekryterande spetsutbildningen i gymnasieskolan permanent är att ge högpresterande elever och särskilt begåvade elever den ledning och stimulans som de har rätt till.⁴

Regeringen har även beslutat att försöksverksamheten med riksrekryterande spetsutbildning i grundskolans högre årskurser ska bli permanent.⁵ Den riksrekryterande spetsutbildningen i högstadiet i grundskolan regleras i en ny förordning, förordningen (2024:675) om riksrekryterande spetsutbildning i högstadiet i grundskolan och statsbidrag för sådan utbildning. Förordningen träder i kraft samtidigt

¹ 1 § förordningen (2008:793) om försöksverksamhet med riksrekryterande gymnasial spetsutbildning och statsbidrag för sådan utbildning.

² Förordningen (2024:676) om ändring i gymnasieförordningen (2010:2039).

³ Förordningen (2024:681) om upphävande av förordningen (2008:793) om försöksverksamhet med riksrekryterande gymnasial spetsutbildning och statsbidrag för sådan utbildning.

⁴ Se prop. 2023/24:79 s. 68.

⁵ 10 kap. 6 § 2 skollagen (2010:800), se även prop. 2023/24:79. Försöksverksamheten regleras i förordningen (2011:355) om försöksverksamhet med riksrekryterande spetsutbildning i grundskolans högre årskurser och statsbidrag för sådan utbildning.

som ändringarna i gymnasieförordningen och ska tillämpas första gången i fråga om utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2025.

Ämnesbetyg ska ersätta kursbetyg i gymnasial utbildning

Riksdagen har, efter förslag i propositionen Ämnesbetyg – betygen ska bättre spegla elevers kunskaper (prop. 2021/22:36), beslutat om ändringar i skollagen (2010:800) som innebär att ämnesbetyg ska ersätta kursbetyg inom gymnasieskolan, anpassade gymnasieskolan, kommunal vuxenutbildning (komvux) på gymnasial nivå och komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå. De nya bestämmelserna i skollagen trädde i kraft den 15 juli 2022 och ska tillämpas första gången på utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2025. Syftet med att införa ämnesbetyg i dessa skolformer är att ge bättre förutsättningar för fördjupat lärande och lärande över tid samt att motivera eleverna att slutföra utbildningen. Ämnesbetygen ska bättre spegla elevers kunskaper i ämnet som helhet än de separata kursbetygen. Lärare ska därmed få bättre förutsättningar att planera och genomföra undervisningen utifrån hela ämnet.⁶ Skolverket har även, i myndighetens regleringsbrev för budgetåret 2023, ett regeringsuppdrag att genomföra förberedelser för ämnesbetyg i berörda skolformer. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 10 januari 2025.

2. Skolverkets överväganden och förslag

2.1 Problemet och den förändring som Skolverket eftersträvar samt vilka konsekvenser som bedöms uppstå om ingen åtgärd vidtas

Som framgår ovan har regeringen beslutat att den riksrekryterande gymnasiala spetsutbildningen, som för närvarande bedrivs inom ramen för en försöksverksamhet, ska bli ett permanent inslag i gymnasieskolan. Regeringen har därför beslutat om ändringar i 5 kap. gymnasieförordningen som innebär att bestämmelser om en riksrekryterande spetsutbildning i matematik eller naturvetenskapliga, teknikvetenskapliga, samhällsvetenskapliga eller humanistiska ämnen i gymnasieskolan förs in i förordningen. Ändringarna träder i kraft den 30 oktober 2024 och ska tillämpas första gången i fråga om utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2025.

Av de nya bestämmelserna i gymnasieförordningen framgår bland annat under vilka förutsättningar riksrekryterande spetsutbildning ska beslutas. Det framgår även vilka krav som ska gälla för behörighet och urval till dessa utbildningar och vad en ansökan från huvudmannen om att få anordna utbildningen ska innehålla.

Skolverket⁷ ska efter ansökan av huvudmannen besluta om riksrekryterande spetsutbildning i matematik eller naturvetenskapliga, teknikvetenskapliga, samhällsvetenskapliga eller humanistiska ämnen. Beslutet ska gälla för högst fyra antagningsomgångar. Riksrekryterande spetsutbildning i

⁶ Se prop. 2021/22:36 s. 121.

⁷ Av 5 kap. 14 § gymnasieförordningen (2010:2039) framgår följande. En offentlig huvudman får ansöka om att en utbildning ska vara riksrekryterande. Enskilda huvudmän får ansöka om motsvarande prövning för att få en avvikelse i form av s.k. riksrekryterande utbildning. Ansökan görs hos Skolverket senast den 31 januari året innan utbildningen på programmet planeras att starta. Enskilda huvudmän ska, enligt 2 kap. 1 och 4 §§, ge in ansökan till Statens skolinspektion.

nämnda ämnen ska beslutas för ett högskoleförberedande program eller en inriktning på ett sådant program om följande förutsättningar är uppfyllda.⁸

- Spetsutbildningen innehåller nivåer med särskild fördjupning eller breddning inom det ämne eller ämnesområde som utbildningen är inriktad mot.
- Skolenheten har ett etablerat samarbete med en högskola som erbjuder kurser i det ämne eller ämnesområde som spetsutbildningen är inriktad mot och spetsutbildningen gör det möjligt för en elev att utöver sina gymnasiestudier delta i kurser vid en högskola.
- Utbildningen efterfrågas av elever med särskilda kunskaper och färdigheter inom det ämne eller ämnesområde som utbildningen är inriktad mot.
- Utbildningen är av god kvalitet.
- Kostnaden för utbildningen är rimlig i förhållande till utbildningens syfte och kostnaden för annan gymnasial utbildning.

Utöver detta krävs att uppställda behörighetskrav och urvalsgrunder uppfyller kraven i gymnasieförordningen och det får inte heller finnas något eget examensmål för utbildningen.⁹ För behörighet till spetsutbildningen ska det krävas att den sökande har kunskaper i ett sådant ämne eller inom ett sådant ämnesområde som är utmärkande för utbildningen och att den sökandes kunskapsnivå är väsentligt högre än vad som krävs för att han eller hon ska uppfylla kraven för betyget A i förhållande till betygskriterierna för årskurs 9 i grundskolan. Ett prov ska användas för att bedöma den sökandes kunskaper.¹⁰ Vid urval bland behöriga sökande ska, förutom till betygen, hänsyn tas till provet.¹¹

Samtidigt som den riksrekryterande gymnasiala spetsutbildningen blir permanent införs ämnesbetyg i gymnasial utbildning (se ovan under Bakgrund). Ämnesbetygsreformen syftar till att ge eleverna bättre förutsättningar till fördjupat lärande än vad dagens kursutformning gör och ge förutsättningar för ett lärande över tid där betyget bättre speglar elevens kunskaper i hela ämnet.¹² Modellen för ämnesbetyg innebär att ämnen delas upp i nivåer i stället för dagens kurser och att progressionen i ämnena förstärks för att skapa bättre förutsättningar för elevernas lärande över tid. Modellen för ämnesbetyg utgår från att nivåer i ett ämne ska bygga på varandra och att en högre nivå ska förutsätta kunskaper från den lägre nivån. Eftersom betygskriterierna behöver fungera för samtliga nivåer i ämnet, är betygskriterierna mindre detaljerade än dagens betygskriterier. Betyg ska sättas i ett ämne när ämnet är avslutat. Om ett ämne består av flera nivåer ska betyg sättas efter varje avslutad nivå i ämnet. Vid betygsättningen ska läraren göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper på den aktuella nivån i förhållande till de betygskriterier som har föreskrivits för ämnet som helhet och sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper. När ett godkänt betyg sätts på en högre nivå i ett ämne med flera nivåer ska betyget anses omfatta lägre nivåer i ämnet och ersätta betyg

⁸ 5 kap. 12 b och 22 a §§ gymnasieförordningen.

⁹ 5 kap. 12 b § och 22 a § gymnasieförordningen.

¹⁰ 5 kap. 15 § gymnasieförordningen.

¹¹ 5 kap. 16 § gymnasieförordningen.

¹² Prop. 2021/22:36 s. 121.

som har satts på sådana nivåer.¹³ Modellen innebär att ett ämne inte kan läsas flera gånger med olika innehåll, vilket får konsekvenser för utformningen av ämnesplaner. Ämnesbetygsreformen har inneburit att Skolverket har behövt se över och ta fram nya ämnesplaner för gymnasial utbildning. Myndigheten har även tagit fram och beslutat nya programstrukturer för de nationella programmen i gymnasieskolan som gäller för utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2025.

Med anledning av dessa författningsändringar ser Skolverket ett behov av att ta fram nya ämnesplaner för den riksrekryterande spetsutbildningen i matematik eller naturvetenskapliga, teknikvetenskapliga, samhällsvetenskapliga eller humanistiska ämnen. Som en konsekvens av framtagandet av nya ämnen behöver Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2024:600) om vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för att undervisa i vissa ämnen i gymnasieskolan ses över, så att det framgår vad som krävs för att bli behörig i vissa av de nya ämnen som Skolverket föreslår (humanistisk och samhällsvetenskaplig spets samt naturvetenskaplig spets). Skolverkets förslag innebär också att förordningen (2011:326) om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare (behörighetsförordningen) behöver ses över med anledning av de nya ämnena inom matematik spets och teknikvetenskap spets som Skolverket föreslår i denna konsekvensutredning.

Ett krav för att riksrekryterande spetsutbildning i matematik eller naturvetenskapliga, teknikvetenskapliga, samhällsvetenskapliga eller humanistiska ämnen ska beslutas för ett högskoleförberedande program eller en inriktning på ett sådant program är att spetsutbildningen innehåller nivåer med särskild fördjupning eller breddning inom det ämne eller ämnesområde som utbildningen är inriktad mot. De nya ämnesplaner som Skolverket föreslår avser områdena humaniora och samhällsvetenskap, matematik, naturvetenskap och teknikvetenskap och är avsedda att kunna användas inom den riksrekryterande gymnasiala spetsutbildningen. De nya ämnesplanerna syftar till att tillgodose de möjligheter till breddning och fördjupning som spetsutbildningen ska ge. Bland de nya ämnen och ämnesplaner som myndigheten redan har tagit fram, och som gäller för utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2025, finns visserligen många ämnen som kan ge både bredd och djup, men inom mer begränsade områden. Inom spetsutbildningen bör det enligt Skolverket dessutom finnas en möjlighet för huvudmännen att själva välja område för fördjupning eller breddning inom det område som spetsutbildningen är inriktad mot. Skolverket bedömer därför att det finns ett behov av att ta fram nya ämnesplaner som är avsedda enbart för den riksrekryterande gymnasiala spetsutbildningen. Nya och fler ämnesplaner som möjliggör breddning och fördjupning inom ramen för spetsutbildningen bedömer Skolverket även är motiverat mot bakgrund av att ämnesbetygsreformen innebär att ett ämne endast kan läsas en gång.

Skolverket anser att det inte finns några alternativ till att ta fram nya ämnen och ämnesplaner som är avsedda för sådana spetsutbildningar. Att inte ta fram nya ämnen och ämnesplaner skulle kunna medföra att eleverna inte får den fördjupning och breddning som är avsedd inom spetsutbildningen. Det skulle även minska flexibiliteten för huvudmännen när det gäller anordnandet av utbildningen.

¹³ 15 kap. 22 och 24 §§ skollagen.

2.2 Redogörelse för de olika alternativ som finns för att uppnå förändringen

2.2.1 Förslag till nya ämnesplaner för ämnen inom riksrekryterande spetsutbildning

Inom ramen för försöksverksamheten med riksrekryterande gymnasial spetsutbildning har det funnits särskilda ämnesplaner som bara får användas i försöksverksamheten.¹⁴ Kurserna inom dessa ämnen har kunnat läsas flera gånger med olika innehåll. Den riksrekryterande spetsutbildningen ska enligt 5 kap. 22 a § gymnasieförordningen innehålla nivåer med särskild fördjupning eller breddning inom det ämne eller ämnesområde som spetsutbildningen är inriktad mot.

Inför att ämnesbetyg införs i gymnasial utbildning (Gy25) har Skolverket tagit fram nya ämnen och ämnesplaner, bland annat flera specialiseringsämnen; *humanistisk och samhällsvetenskaplig specialisering, matematik – specialisering B och C, naturvetenskaplig specialisering* samt *teknik – specialisering*. Dessa ämnen kan användas inom ramen för programfördjupningen på flera nationella program i gymnasieskolan och ger eleverna möjlighet till fördjupning och breddning inom ämnesområdet för specialiseringen. Ämnesbetygsreformen medför dock att ett ämne inte kan läsas flera gånger med olika innehåll, eftersom ett godkänt betyg på en nivå i ett ämne ersätter och omfattar betyg på underliggande nivåer i samma ämne. Med anledning av det och för att tillgodose möjligheten till breddning och fördjupning inom de riksrekryterande spetsutbildningarna som bedrivs från hösten 2025, bedömer Skolverket att det finns behov av fler nya specialiseringsämnen på gymnasial nivå som kan tillämpas på utbildning som påbörjas efter hösten 2025.

För att möjliggöra detta föreslår Skolverket följande ämnen: *humanistisk och samhällsvetenskaplig spets A och B, matematik spets A och B, naturvetenskaplig spets A och B* och *teknikvetenskaplig spets A och B*. Antalet ämnen och nivåer i ämnena varierar för de olika spetsämnena (se nedan om respektive ämne). Skolorna kan på så sätt välja olika breddnings- eller fördjupningsinnehåll och ges på så vis ökade möjligheter att bredda och fördjupa sig inom det område spetsutbildningen är inriktad mot. Alla spetsämnena, utom *matematik spets*, består av flera nivåer för att ge skolorna möjlighet till ytterligare bredd och fördjupning. Inom matematik finns redan flera nya ämnen framtagna och Skolverket bedömer att det inte finns något behov av ytterligare nivåer i spetsämnet utöver nivå 1.

Det centrala innehållet i de nya ämnena är allmänt hållet för att kunna appliceras på olika ämnesområden inom spetsutbildningen. För att skolorna ska kunna erbjuda en spetsutbildning av god kvalitet bedömer Skolverket att det är viktigt att skolorna har stor frihet att välja fördjupnings- eller breddningsområde efter sina lokala förutsättningar och elevernas intresse. Som en konsekvens av detta blir det centrala innehållet i ämnesplanerna generiskt beskrivet, men med bibehållet fokus på fördjupning och breddning. Skolverket har övervägt att utforma mer detaljerade ämnesplaner, men bedömer att det är mindre lämpligt då det snävar in de ämnesområden som kan läsas av eleverna. Det

¹⁴ Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2011:46) om ämnesplan för ämnet humanistisk och samhällsvetenskaplig spets inom försöksverksamhet med riksrekryterande gymnasial spetsutbildning samt Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2011:47) om ämnesplan för ämnet naturvetenskaplig spets inom försöksverksamhet med riksrekryterande gymnasial spetsutbildning.

centrala innehåll som behandlas i ämnena A och B ska inte motsvara varandra, om båda ämnena används i utbildningen.

Varje ämne inom berörda skolformer ska ha en ämnesplan. Av skollagen framgår dock att om det finns särskilda skäl får flera ämnen ha en gemensam ämnesplan.¹⁵ Av förarbetena till bestämmelserna i skollagen framgår att regeringen anser att det även fortsatt i huvudsak ska finnas en ämnesplan för varje ämne, men att det kan finnas särskilda skäl som motiverar att det bör finnas en gemensam ämnesplan för flera ämnen. Enligt regeringen bör hänsyn kunna tas till om det rör sig om ämnen som har en gemensam struktur, progression och där det fungerar med likalydande betygskriterier. Regeringen anför vidare att det får anses vara onödigt arbete att ta fram olika ämnesplaner för olika ämnen om ämnesplanerna skulle bli identiska och menar att det i stället bör vara möjligt att i en ämnesplan ange att flera ämnen omfattas av den aktuella ämnesplanen.¹⁶

Skolverket föreslår i denna konsekvensutredning ett antal nya ämnen inom olika områden för de riksrekryterande spetsutbildningarna. Inom varje område föreslås två nya ämnen. Om Skolverket skulle ta fram en ämnesplan för varje nytt ämne skulle ämnesplanerna inom ett och samma ämnesområde ha samma centrala innehåll och samma betygskriterier, och ämnesplanerna skulle således bli identiska. Skolverket bedömer därför att det finns särskilda skäl för att de ämnen som omfattas av respektive ämnesområde ska omfattas av en gemensam ämnesplan.

I bilagan till föreskrifterna anges de ämnen som ämnesplanen är gemensam för, i likhet med hur de gemensamma ämnesplanerna för moderna språk och modersmål är konstruerade.

I följande avsnitt beskrivs Skolverkets förslag till nya ämnen inom varje ämnesområde.

Förslag till nya ämnesplaner inom humanistisk och samhällsvetenskaplig spets

I dag finns ämnet *humanistisk och samhällsvetenskaplig spets inom försöksverksamhet med riksrekryterande gymnasial spetsutbildning*. Ämnet omfattar en kurs på 50 poäng med samma namn och får endast användas inom ramen för försöksverksamheten. Kursen kan läsas flera gånger med olika innehåll. Kursens ämnesinnehåll kan exempelvis handla om ljus och mörker i modern historia, populärvetenskaplig förmedling av historia samt business development case.

Skolverket bedömer att det i och för sig finns goda möjligheter till fördjupning och breddning inom ramen för de nya ämnesplaner inom humaniora och samhällsvetenskap som ska tillämpas på utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2025 och som skulle kunna fungera även för spetsutbildningen. Skolverket bedömer dock att det trots det finns ett behov av att ytterligare stärka skolornas möjlighet att själva välja område för fördjupning eller breddning inom det område som spetsutbildningen är riktad mot.

¹⁵ 16 kap. 21 § skollagen.

¹⁶ Prop. 2021/22:36 s. 100.

Med anledning av att försöksverksamheten permanentas och att ämnesbetyg införs i gymnasieskolan föreslår Skolverket att det befintliga ämnet delas upp i två nya ämnen med två nivåer i varje ämne:

- *humanistisk och samhällsvetenskaplig spets A*, nivå 1 (100 poäng) och nivå 2 (100 poäng), och
- *humanistisk och samhällsvetenskaplig spets B*, nivå 1 (100 poäng) och nivå 2 (100 poäng).

Ämnena föreslås fortsatt vara öppna för fördjupning mot olika områden inom humaniora och samhällsvetenskap, till exempel genusvetenskap, konstvetenskap, medier och kommunikation och nationalekonomi. Ämnena ska endast kunna läsas inom riksrekryterande spetsutbildning. Som framgår ovan medför ämnesbetygsmodellen att varje ämne endast kan läsas en gång.

Skolverket föreslår att ämnena *humanistisk och samhällsvetenskaplig spets A* och *humanistisk och samhällsvetenskaplig spets B* ska klassificeras som s.k. vissa ämnen, eftersom myndigheten bedömer att olika kompetenser kan vara relevanta för behörighet i ämnet. Skolverket föreslår därför krav för att en lärares kompetens ska vara relevant för att undervisa i de nya ämnena, se Skolverkets förslag till föreskrifter om ändring i Skolverkets föreskrifter om vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för att undervisa i vissa ämnen i gymnasieskolan.

Skolverket föreslår att samma ämnesbehörigheter som gäller för ämnet *humanistisk och samhällsvetenskaplig spets inom försöksverksamhet med riksrekryterande gymnasial spetsutbildning* ska gälla för ämnena *humanistisk och samhällsvetenskaplig spets A* och *B*. Det är i dag ett stort antal olika ämnesbehörigheter som ger behörighet att undervisa i det befintliga ämnet *humanistisk och samhällsvetenskaplig spets inom försöksverksamhet med riksrekryterande gymnasial spetsutbildning*. Ett alternativ till förslaget skulle kunna vara att begränsa ämnesbehörigheter till enbart ett fåtal ämnen som t.ex. *samhällskunskap*, *historia* och *moderna språk*. Detta skulle dock medföra att de ämnesområden som spetsämnena skulle kunna omfatta kraftigt reduceras. Skolverket bedömer inte detta som önskvärt och ser detta därför som ett mindre lämpligt alternativ.

Skolverket kan utan ansökan besluta att ändra en behörighet i en lärares legitimation, om läraren sedan tidigare har behörighet i ett ämne som delas eller utgår och det eller de ämnen som läraren genom beslutet får behörighet i till övervägande del motsvarar det ämne som utgår eller delas.¹⁷ Skolverket bedömer att lärare som har behörighet att undervisa i ämnet *humanistisk och samhällsvetenskaplig spets inom försöksverksamhet med riksrekryterande gymnasial spetsutbildning* ska kunna bli behöriga att undervisa i de nya ämnena *humanistisk och samhällsvetenskaplig spets A* och *B*. Dessa lärare behöver därför inte ansöka om behörighet i ämnet.

Förslag till nya ämnesplaner inom naturvetenskaplig spets

I dag finns ämnet *naturvetenskaplig spets inom försöksverksamhet med riksrekryterande gymnasial spetsutbildning*. Ämnet omfattar en kurs på 50 poäng med samma namn. Kursen kan läsas flera gånger

¹⁷ 4 kap. 3 a § förordningen (2011:326) om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare.

med olika innehåll. Ämnet får endast användas inom ramen för försöksverksamheten. Kursens ämnesinnehåll kan exempelvis handla om marinbiologiska metoder.

Bortsett från det gymnasiegemensamma ämnet naturkunskap och de programgemensamma ämnena och inriktningsämnena *biologi*, *fysik* och *kemi* på naturvetenskapsprogrammet och teknikprogrammet, finns endast ett fåtal ämnen i gymnasieskolan inom det naturvetenskapliga området. Skolverket bedömer att det befintliga utbudet av ämnen inte ger tillräckliga möjligheter till fördjupning och breddning inom området inom ramen för en spetsutbildning och bedömer därför att det behövs ämnen inom det naturvetenskapliga området som kan ge ytterligare djup och bredd. Utan ytterligare ämnen inom naturvetenskap ser Skolverket att det blir svårt för eleven att få det djup och den bredd inom ämnesområdet som avses med en spetsutbildning.

Med anledning av att försöksverksamheten permanentas och att ämnesbetyg införs i gymnasieskolan föreslår Skolverket att det befintliga ämnet delas upp i två nya ämnen med två nivåer i varje ämne:

- *naturvetenskaplig spets A*, nivå 1 (100 poäng) och nivå 2 (100 poäng), och
- *naturvetenskaplig spets B*, nivå 1 (100 poäng) och nivå 2 (100 poäng).

Ämnena föreslås fortsatt vara öppna för fördjupning mot olika områden inom naturvetenskap, till exempel marinbiologi, biomedicin eller astrofysik. Ämnena ska endast kunna läsas inom riksrekryterande spetsutbildning. Som framgår ovan medför ämnesbetygsmodellen att varje ämne endast kan läsas en gång.

Skolverket föreslår att ämnena *naturvetenskaplig spets A* och *naturvetenskaplig spets B* ska klassificeras som s.k. vissa ämnen, eftersom myndigheten bedömer att olika kompetenser kan vara relevanta för behörighet i ämnet. Skolverket föreslår därför krav för att en lärares kompetens ska vara relevant för att undervisa i de nya ämnena, se Skolverkets förslag till föreskrifter om ändring i Skolverkets föreskrifter om vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för att undervisa i vissa ämnen i gymnasieskolan.

De ämnesbehörigheter som Skolverket föreslår ska ge behörighet i de nya ämnena bedömer Skolverket bidrar till att många olika ämnen och ämnesområden ska kunna ges inom ramen för spetsutbildningarna, vilket bedöms vara nödvändigt för att spetsutbildningen inom området ska kunna ge den bredd och fördjupning som en spetsutbildning kräver.

Att begränsa antalet ämnesbehörigheter som ger behörighet i de nya ämnena bedömer Skolverket därför inte är ett lämpligt alternativ. Att utöka antalet ämnesbehörigheter bedöms inte heller som ett lämpligt alternativ, eftersom det skulle innebära att ämnesbehörigheter som inte ligger inom det naturvetenskapliga området då skulle omfattas.

Skolverket kan utan ansökan besluta att ändra en behörighet i en lärares legitimation, om läraren sedan tidigare har behörighet i ett ämne som delas eller utgår och det eller de ämnen som läraren genom beslutet får behörighet i till övervägande del motsvarar det ämne som utgår eller delas.¹⁸ Skolverket bedömer att lärare som har behörighet att undervisa i ämnet *naturvetenskaplig spets inom försöksverksamhet med riksrekryterande gymnasial spetsutbildning* ska kunna bli behöriga att

¹⁸ 4 kap. 3 a § förordningen om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare.

undervisa i de nya ämnena *naturvetenskaplig spets A* och *B*. Dessa lärare behöver därför inte ansöka om behörighet i ämnet.

Förslag till nya ämnesplaner inom matematik spets

Inom matematikområdet finns flera olika ämnen. Ämnet *matematik* ingår i de gymnasiegemensamma ämnena, medan *matematik – fortsättning* ingår i de programgemensamma ämnena och i inriktningsämnena på ekonomiprogrammet, naturvetenskapsprogrammet och teknikprogrammet. Skolverket bedömer att det befintliga utbudet av ämnen inte ger tillräckliga möjligheter till fördjupning och breddning inom området inom ramen för en spetsutbildning och bedömer därför att det behövs ytterligare ämnen inom matematik för att det ska finnas tillräckliga möjligheter till både djup och bredd inom området inom ramen för spetsutbildningarna och för att stärka skolornas möjlighet att ge undervisning inom ett mer specifikt område inom matematiken. Utan ytterligare ämnen inom matematik som är avsedda för spetsutbildningarna ser Skolverket att det blir svårt för eleverna att få det djup och den bredd inom ämnesområdet som är syftet med en spetsutbildning. Däremot anser Skolverket att det är tillräckligt med en nivå inom ämnena då det inom matematik redan finns flera andra ämnen.

Skolverket föreslår därför två nya ämnen inom matematik spets:

- *matematik spets A*, nivå 1 (100 poäng), och
- *matematik spets B*, nivå 1 (100 poäng).

Ämnena föreslås vara öppna för fördjupning mot olika områden i matematik, till exempel avancerade riskkalkyler, grafteori eller talteori. Ämnena ska endast kunna läsas inom riksrekryterande spetsutbildning. Som framgår ovan medför ämnesbetygsmodellen att varje ämne endast kan läsas en gång. I likhet med det nya ämnet *matematik – specialisering C*, som Skolverket remitterade under 2023, föreslås ämnena inte omfatta målet som rör modellering och inte heller betygsriterier som nämner digitala verktyg. Detta för att ge utrymme att välja innehåll från ett bredare spektrum.

Ämnena *matematik spets A* och *matematik spets B* grundar sig på ämnet *matematik*, som finns angivet som ett sådant ämne som får kombineras i en utbildning till ämneslärarexamen med inriktning mot gymnasieskolan.¹⁹ Skolverket bedömer att den utbildning som i dag ligger till grund för behörighet i ämnet matematik även ska kunna ge behörighet i de nya ämnena *matematik spets A* och *matematik spets B*. Avsikten är alltså att en lärare som är behörig att undervisa i ämnet *matematik* ska kunna bli behörig att undervisa i ämnena *matematik spets A* och *matematik spets B*. Skolverket ser inte att lärare med behörighet i något annat ämne än matematik skulle kunna ges behörighet att undervisa i de nya ämnena inom matematik spets. Skolverkets förslag innebär dock att berörd förordning²⁰ behöver ses över för att det ska vara möjligt.

Skolverket bedömer att ämnena *matematik spets A* och *B* är nya ämnen och behörigheter. Redan legitimerade lärare som vill bli behöriga att undervisa i ämnena *matematik spets A* och *B* kommer därför att behöva ansöka om behörighet att undervisa i ämnet. Lärare som vid ansökan om legitimation

¹⁹ 4 kap. 4 och 5 §§ förordningen (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare.

²⁰ 2 kap. 22 a § förordningen om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare.

uppfyller kraven för undervisningsämnet matematik kommer tilldelas behörighet i ämnena *matematik spets A* och *B* under förutsättning att nödvändiga förordningsändringar görs.

Förslag till nya ämnesplaner inom teknikvetenskaplig spets

Skolverket bedömer att det finns möjligheter till fördjupning och breddning inom ramen för de nya ämnesplaner inom teknikvetenskap som ska tillämpas på utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2025 och som skulle kunna fungera för spetsutbildningen. Skolverket bedömer dock att det trots det finns ett behov av att ytterligare stärka skolornas möjlighet att själva välja område för fördjupning eller breddning inom det område som spetsutbildningen är inriktad mot.

Skolverket föreslår därför två nya ämnen inom teknikvetenskaplig spets:

- *teknikvetenskaplig spets A*, nivå 1 (100 poäng) och nivå 2 (100 poäng), och
- *teknikvetenskaplig spets B*, nivå 1 (100 poäng) och nivå 2 (100 poäng).

Ämnena föreslås vara öppna för fördjupning mot olika områden i teknikvetenskap, till exempel hållbar systemdesign, smarta system eller produktdesign. Ämnena ska endast kunna läsas inom riksrekryterande spetsutbildning. Som framgår ovan medför ämnesbetygsmodellen att varje ämne endast kan läsas en gång.

Ämnena *teknikvetenskaplig spets A* och *teknikvetenskaplig spets B* grundar sig på ämnet *teknik*, som finns angivet som ett sådant ämne som får kombineras i en utbildning till ämneslärarexamen med inriktning mot gymnasieskolan.²¹ Skolverket bedömer att den utbildning som i dag ligger till grund för behörighet i ämnet *teknik* även ska kunna ge behörighet i de nya ämnena *teknikvetenskaplig spets A* och *teknikvetenskaplig spets B*. Avsikten är alltså att en lärare som är behörig att undervisa i ämnet *teknik* ska kunna bli behörig att undervisa i ämnena *teknikvetenskaplig spets A* och *teknikvetenskaplig spets B*. Skolverket ser inte att lärare med behörighet i något annat ämne än teknik skulle kunna ges behörighet att undervisa i teknikvetenskaplig spets. Skolverkets förslag innebär dock att berörd förordning²² behöver ses över för att det ska vara möjligt.

Skolverket bedömer att ämnena *teknikvetenskaplig spets A* och *B* är nya ämnen och behörigheter. Redan legitimerade lärare som vill bli behöriga att undervisa i ämnena *teknikvetenskaplig spets A* och *B* kommer därför att behöva ansöka om behörighet att undervisa i ämnet. Lärare som vid ansökan om legitimation uppfyller kraven för undervisningsämnet teknik kommer tilldelas behörighet i ämnena *teknikvetenskaplig spets A* och *B* under förutsättning att nödvändiga förordningsändringar görs.

2.2.2 Förslag till ändring i Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2024:600) om vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för att undervisa i vissa ämnen i gymnasieskolan

Vad som krävs för att vara behörig att undervisa i gymnasieskolan i andra ämnen än yrkesämnen framgår av 2 kap. 21 – 22 b §§ behörighetsförordningen. En lärare kan utifrån en ämneslärarexamen bli behörig att undervisa i det eller de ämnen som omfattas av lärarens examen. En lärare med en

²¹ 4 kap. 4 och 5 §§ förordningen om utbildning till lärare och förskollärare.

²² 2 kap. 22 a § förordningen om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare.

annan behörighetsgivande examen kan även bli behörig att undervisa i ett eller flera ämnen i gymnasieskolan (som inte är yrkesämne) om denne har fullgjort kompletterande studier om 90 högskolepoäng i ämnet eller om 120 högskolepoäng för ämnena *svenska, samhällskunskap* och *musik*. En lärare som genom sin examen eller kompletterande studier uppfyller kraven för att vara behörig att undervisa i ett eller flera ämnen i gymnasieskolan (som inte är yrkesämnen) kan även få behörighet att undervisa i ett eller flera andra ämnen för vilka lärarens kompetens är relevant (s.k. vissa ämnen). Skolverket får meddela föreskrifter om vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för ett sådant ämne. Ett sådant s.k. vissa ämne får inte vara ett ämne som anges i 4 kap. förordningen (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare eller i 2 kap. 22 a § behörighetsförordningen.²³

Skolverket har meddelat sådana föreskrifter genom Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2024:600) om vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för att undervisa i vissa ämnen i gymnasieskolan. I bilagan till föreskrifterna anges vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för ett ämne enligt 2 kap. 22 § behörighetsförordningen. Relevant kompetens i ett s.k. vissa ämne består av för ämnet relevanta högskolestudier eller likvärdiga kunskaper och kompetenser.

I denna konsekvensutredning föreslår Skolverket fyra nya ämnen som ska klassificeras som s.k. vissa ämnen. Som en följd av detta behöver myndigheten göra ändringar i de föreskrifter som reglerar behörighet att undervisa i dessa ämnen. De krav som föreslås för att bli behörig att undervisa i respektive ämne framgår av Skolverkets förslag till ändring i Skolverkets föreskrifter om vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för att undervisa i vissa ämnen i gymnasieskolan.

2.2.3 Ämnen enligt 4 kap. 4 och 5 §§ förordningen (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare

I kapitel 4 i förordningen om utbildning till lärare och förskollärare anges vilka ämnen som kan ingå i en ämneslärarexamen. Av nämnda kapitel framgår att en ämneslärarexamen kan omfatta följande undervisningsämnen: *bild, biologi, dans, engelska, filosofi, fysik, företagsekonomi, geografi, grekiska, historia, idrott och hälsa, juridik, kemi, latin, matematik, moderna språk, modersmål, musik, naturkunskap, psykologi, religionskunskap, samhällskunskap, svenska, svenska som andraspråk, teater, teckenspråk* och *teknik*. Det är också möjligt att få en ämneslärarexamen utfärdad i andra ämnen, exempelvis *sociologi* och *programmering*, om läraren läser en kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämneslärarexamen.²⁴ Den lärare som sedermera ansöker om behörighet att undervisa i andra ämnen än yrkesämnena i gymnasieskolan utifrån en ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan blir behörig i de undervisningsämnen som ingår i examen.²⁵

Som framgår ovan anser Skolverket att de nya ämnena *matematik spets A* och *B* och *teknikvetenskaplig spets A* och *B* inte bör vara varken yrkesämne eller s.k. vissa ämnen. Skolverket bedömer i stället att den utbildning som i dag ger behörighet i flera av de undervisningsämnen som

²³ 2 kap. 23 § förordningen om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare.

²⁴ Förordningen (2011:686) om kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämneslärarexamen, förordningen (2016:705) om kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämneslärarexamen för personer som har en examen på forskarnivå, förordningen (2016:705) om kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämneslärarexamen för personer som har en examen på forskarnivå, förordningen (2021:1336) om försöksverksamhet med kompletterande pedagogisk utbildning som leder till grundlärarexamen eller ämneslärarexamen.

²⁵ 2 kap. 21 och 22 §§ förordningen om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare.

anges i 4 kap. 4 och 5 §§ förordningen om utbildning till lärare och förskollärare ska kunna ge behörighet i dessa nya ämnen. Skolverket bedömer dock att berörd förordning²⁶ behöver ses över för att det ska vara möjligt.

2.2.4 Förslag till föreskrifter om upphävande av Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2008:83) om ansökan om försöksverksamhet med riksrekryterande gymnasial spetsutbildning

Skolverket har sedan tidigare meddelat särskilda föreskrifter om ansökan för att få delta i försöksverksamheten med riksrekryterande gymnasial spetsutbildning genom Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2008:83) om ansökan om försöksverksamhet med riksrekryterande gymnasial spetsutbildning. Föreskrifterna innehåller bestämmelser om vad en ansökan om att delta i försöksverksamhet med riksrekryterande gymnasial spetsutbildning ska innehålla. Regeringen har beslutat att förordningen om försöksverksamhet med riksrekryterande gymnasial spetsutbildning och statsbidrag för sådan utbildning ska upphöra att gälla vid utgången av juni 2028. Förordningen gäller för utbildning som påbörjas senast i juni 2025. Skolverket bedömer därför att det inte längre är aktuellt att kunna ansöka om deltagande i försöksverksamheten och att det därmed inte finns något behov av aktuella ansökningsföreskrifter. Skolverket föreslår därför att Skolverkets föreskrifter om ansökan om försöksverksamhet med riksrekryterande gymnasial spetsutbildning ska upphöra att gälla vid utgången av juni 2025.

3. Analys av de författningsförslag som lämnas

3.1 Vilka berörs av förslagen?

Förslagen som presenteras i denna konsekvensutredning berör elever som påbörjar en riksrekryterande spetsutbildning i matematik eller naturvetenskapliga, teknikvetenskapliga, samhällsvetenskapliga eller humanistiska ämnen i gymnasieskolan när sådan utbildning blir ett permanent inslag i skolväsendet. Det gäller elever i gymnasieskolan hos såväl offentliga huvudmän som enskilda huvudmän som bedriver sådan utbildning. Försöksverksamheten med riksrekryterande gymnasial spetsutbildning startade läsåret 2009/10. Syftet med försöksverksamheten har varit att erbjuda elever en möjlighet att läsa en utbildning med särskild fördjupning och breddning inom ett ämne eller ämnesområde och elever som läser en spetsutbildning ska också erbjudas möjlighet att läsa en eller flera kurser på nästa nivå i utbildningssystemet.

Enligt Skolverkets statistik fanns läsåret 22/23 totalt 1 113 elever i försöksverksamheten fördelat på 24 olika ämnesområden. Eleverna var fördelade i utbildningar inom följande områden: 186 inom ekonomi, 346 inom humaniora och samhällsvetenskap, 120 inom matematik, 373 inom naturvetenskap samt 88 elever inom teknikvetenskap.

Förslagen berör även skolhuvudmän som anordnar riksrekryterande spetsutbildning i ovan angivna ämnen och lärare och rektorer i skolor där sådan utbildning bedrivs. Totalt har 21 huvudmän, varav 17 kommunala och 4 enskilda, beviljats deltagande i försöksverksamheten med riksrekryterande

²⁶ 2 kap. 22 a § förordningen om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare.

gymnasial spetsutbildning. De 26 skolor som har deltagit har sammanlagt erbjudit 31 spetsutbildningar inom försöksverksamheten. I propositionen Att lättare få läsa i snabbare takt och på en högre nivå (prop. 2023/24:79) gör regeringen bedömningen att antalet huvudmän som väljer att anordna spetsutbildning förväntas öka till följd av förslagen i den propositionen.²⁷

Förslagen berör även lärare som är behöriga i ämnet *humanistisk och samhällsvetenskaplig spets inom försöksverksamhet med riksrekryterande gymnasial spetsutbildning* och ämnet *naturvetenskaplig spets inom försöksverksamhet med riksrekryterande gymnasial spetsutbildning* då de föreslås få nya behörigheter i nya ämnen. Det är totalt cirka 80 000 lärare som har behörighet i något eller båda av dessa ämnen. Även de lärare som önskar bli behöriga i de nya ämnena berörs av förslagen.

Förslagen berör även lärare som är behöriga i ämnet *matematik* och ämnet *teknik*. Det är totalt cirka 11 500 lärare som har behörighet i ämnet *matematik* och cirka 3 000 lärare som har behörighet i ämnet *teknik*. De lärare som önskar bli behöriga i de nya ämnena berörs av förslagen. Dessa lärare behöver ansöka om lärarlegitimation i ämnena *matematik spets* samt *teknikvetenskaplig spets* under förutsättning att regeringen gör nödvändiga förordningsändringar.

Skolverkets bedömning är att förslagen till nya ämnena inte påverkar lärarutbildningarna då de nya ämnenas innehåll bedöms rymmas inom dagens lärarutbildningar.

3.2 Beskrivning och beräkning av förslagets kostnader och intäkter för staten, kommuner, regioner, företag och andra enskilda

För de huvudmän som väljer att ansöka om riksrekryterande spetsutbildning i matematik eller naturvetenskapliga, teknikvetenskapliga, samhällsvetenskapliga eller humanistiska ämnen bedömer Skolverket att myndighetens förslag till nya ämnen kan innebära vissa mindre kostnadsmässiga konsekvenser i form av framtagande av informationsmaterial, kompetensutveckling och ämnesdidaktiska diskussioner. Detta är dock sådant som Skolverket bedömer redan rymas inom ramen för huvudmannens normala ansvar. Skolverkets förslag berör såväl kommunala som enskilda huvudmän. De bedömningar som görs i fråga om konsekvenser gäller såväl för kommunerna som för enskilda huvudmän för fristående skolor. Förslagen bedöms inte få några negativa konsekvenser för konkurrensen mellan olika aktörer och för små företag.

När det gäller Skolverkets förslag har myndigheten i övrigt identifierat vissa kostnadsmässiga konsekvenser, bland annat i fråga om lärarlegitimationer. Att meddela legitimationer till lärare och efter ansökan komplettera dessa är en del av Skolverkets uppdrag. Även om Skolverket eftersträvar en smidig och automatiserad hantering av lärares behörighet i legitimationerna med anledning av förslagen kan myndigheten konstatera att lärare kan komma att påverkas, eftersom nya ämnen föreslås och detta kan innebära att lärarna behöver ansöka om eller komplettera sin legitimation.

Ansökan om legitimation eller komplettering av legitimation är normalt förenad med en avgift för den sökande, 1 500 kronor för ansökan om legitimation och 750 kronor för komplettering.²⁸

²⁷ Se prop. 2021/22:36 s. 88.

²⁸ 4 kap. 5 § förordningen om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare.

Förslagen kommer att påverka lärare i olika omfattning. Det kommer även att skilja sig åt beroende på vilken behörighet som läraren redan har i sin legitimation.

De nya ämnena humanistisk och samhällsvetenskaplig spets A och B samt naturvetenskaplig spets A och B

När det gäller de nya ämnena *humanistisk och samhällsvetenskaplig spets A och B* och *naturvetenskaplig spets A och B* kommer det inte innebära några extra kostnader för lärare som redan har behörighet i ämnena humanistisk och samhällsvetenskaplig spets inom försöksverksamhet med riksrekryterande gymnasial spetsutbildning respektive naturvetenskaplig spets inom försöksverksamhet med riksrekryterande gymnasial spetsutbildning. Som framgår ovan gör Skolverket bedömningen att dessa lärare inte ska behöva ansöka om komplettering av legitimationen i de nya motsvarande ämnena. Förslaget innebär därför inga kostnader för dessa lärare.

De nya ämnena matematik spets A och B samt teknikvetenskaplig spets A och B

Skolverket bedömer att lärare som vill bli behöriga i att undervisa i ämnena *matematik spets A och B* respektive *teknikvetenskaplig spets A och B* behöver ansöka om komplettering av sin legitimation. Ansökan om legitimation eller komplettering av legitimation är normalt förenad med en avgift för den sökande, 1 500 kronor för ansökan om legitimation och 750 kronor för komplettering

3.3 Beskrivning av andra relevanta konsekvenser

Elever

Enligt FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen) har alla barn samma rättigheter och lika värde (artikel 2). Av konventionen framgår att vad som bedöms vara barnets bästa ska beaktas i första hand vid alla åtgärder som rör barn samt att alla barn har rätt att uttrycka sin mening i frågor som berör dem (artiklarna 3 och 12). Enligt konventionen har barn också rätt till utbildning (artikel 28). I 1 kap. 10 § skollagen anges att barnets bästa ska vara utgångspunkten i all utbildning enligt lagen. Förslagen i denna konsekvensutredning syftar till att ge elever som läser en riksrekryterande spetsutbildning matematik eller naturvetenskapliga, teknikvetenskapliga, samhällsvetenskapliga eller humanistiska ämnen större möjligheter att utvecklas och få tillräckliga utmaningar i sitt lärande och tillgodose vissa elevers behov av mer stimulans och utmanande undervisning. Skolverkets utvärderingar av försöksverksamheten visar att elever som har sökt sig till en spetsutbildning har gjort det för att de vill ha utmaningar och möjlighet att fördjupa sig i ett ämne och att de är nöjda med spetsutbildningen.²⁹ Skolverket har i förslagen till de nya ämnesplanerna inom spetsutbildningarna beaktat skolornas möjlighet att själva välja ämnesinnehåll inom ramen för ämnesområdet.

Myndigheten bedömer att förslagen till nya ämnesplaner därmed ger fler elever med ett särskilt intresse för ett ämne eller ämnesområde inom nämnda riksrekryterande spetsutbildningar möjlighet att fördjupa sina kunskaper inom området. Skolverket bedömer därför att förslagen är positiva för eleverna.

²⁹ Utvärdering av försöksverksamhet med spetsutbildning, Skolverket 2019, dnr 5.1.3–2018:799.

Jämställdhetsperspektiv och funktionshinderperspektiv

Inom försöksverksamheten med riksrekryterande gymnasial spetsutbildning visar den sista utvärderingen av försöksverksamheten en jämn könsfördelning läsåret 2016/17.³⁰ Mot bakgrund av att könsfördelningen bland eleverna har varit jämn inom försöksverksamheterna finns det enligt Skolverkets bedömning skäl att anta att den även fortsättningsvis, efter en permanentning av utbildningarna, kommer vara jämn. Skolverket bedömer i övrigt att förslagen sammantaget inte får några negativa konsekvenser för jämställdheten. Skolverket bedömer att förslagen även gör det möjligt för elever med funktionsnedsättningar att berikas och accelerera i sitt lärande.

Nationella minoriteter

När det gäller de nationella minoriteterna bedömer Skolverket att förslagen inte får några negativa konsekvenser. Enligt Skolverkets bedömning skulle det vara möjligt att starta en riksrekryterande spetsutbildning inom det humanistiska och samhällsvetenskapliga området som är inriktad mot något av de nationella minoritetsspråken. Skolverket bedömer att de ämnesplaner som myndigheten föreslår inom humanistisk och samhällsvetenskaplig spets i så fall skulle kunna användas inom ramen för sådan utbildning, vilket skulle kunna medföra ökade möjligheter för ett bevarande av minoritetsspråken och ökade möjligheter för elever i sådan utbildning att utveckla fördjupade och breddade kunskaper inom något av de nationella minoritetsspråken.

3.4 Redogörelse för vilka åtgärder som har vidtagits för att förslaget inte ska medföra mer långtgående kostnader eller begränsningar än vad som bedöms vara nödvändigt för att uppnå dess syfte

Som konstateras ovan innebär ämnesbetygsmodellen, enligt de nya bestämmelser om ämnesbetyg som förts in i skollagen, begränsningar när det gäller möjligheten för eleverna att läsa ämnen med olika innehåll flera gånger. Skolverket har mot den bakgrunden bland annat tagit fram de förslag till nya ämnen som omfattas av denna konsekvensutredning. Syftet har varit att öka flexibiliteten för huvudmännen som anordnar riksrekryterande spetsutbildning och att eleverna ska få tillräckliga möjligheter till särskild fördjupning och breddning inom de ämnen som spetsutbildningen är inriktad mot, vilket är ett krav enligt gymnasieförordningen.

För de huvudmän som väljer att ansöka om spetsutbildning bedömer Skolverket att myndighetens förslag kan innebära vissa kostnadsmässiga konsekvenser för huvudmän i form av framtagande av informationsmaterial, kompetensutveckling och ämnesdidaktiska diskussioner, vilket är sådant som myndigheten bedömer redan ryms inom ramen för huvudmännens normala ansvar. Skolverket planerar för information och stöd med anledning av de förslag som omfattas av denna konsekvensutredning. Dessa insatser kommer att rikta sig till samtliga huvudmän som avser att bedriva riksrekryterande spetsutbildning, såväl kommunala som enskilda.

³⁰ Utvärdering av försöksverksamhet med spetsutbildning, Skolverket 2019, dnr 5.1.3-2018:799.

När det gäller Skolverkets förslag har myndigheten identifierat vissa kostnadsrämsiga konsekvenser, bland annat i fråga om lärarlegitimationer. Som framgår ovan eftersträvar Skolverket en smidig och automatiserad hantering av lärares behörighet i legitimationerna med anledning av förslagen.

De lärare som redan är behöriga i vissa befintliga ämnen kommer att kunna bli behöriga utan ansökan enligt Skolverkets förslag. I dessa fall tas inte någon avgift ut från läraren.

3.5 Bedömning av om särskild hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser

Särskilda hänsyn gällande tidpunkten för ikraftträdande

De nya bestämmelser om en riksrekryterande spetsutbildning i matematik eller naturvetenskapliga, teknikvetenskapliga, samhällsvetenskapliga eller humanistiska ämnen i gymnasieskolan som förs in i gymnasieförordningen träder i kraft den 30 oktober 2024. Bestämmelserna ska tillämpas första gången i fråga om utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2025.

De ändringar i skollagen som innebär att ämnesbetyg införs i gymnasieskolan ska tillämpas på utbildning i gymnasieskolan som påbörjas efter den 30 juni 2025. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för utbildning som har påbörjats före den 1 juli 2025.³¹ Enligt förordningen om försöksverksamhet med riksrekryterande gymnasial spetsutbildning och statsbidrag för sådan utbildning gäller förordningen för utbildning som påbörjas under tiden 1 juli 2009–30 juni 2025.³² Det innebär att äldre bestämmelser om kursbetyg fortfarande gäller för utbildning som har påbörjats före den 30 juni 2025 inom ramen för försöksverksamheten.

Mot den bakgrunden föreslår Skolverket att föreskrifterna om de nya ämnesplanerna träder i kraft den 1 mars 2025 och tillämpas första gången på utbildning som påbörjas efter utgången av juni 2025. Skälen till detta är att ämnesplanerna ska kunna tillämpas i utbildning i samband med att ämnesbetyg införs i gymnasial utbildning och att den riksrekryterande gymnasiala spetsutbildningen blir permanent. Föreslagna ikraftträdande- och övergångsbestämmelser till ämnesplanerna innebär att de nya ämnesplanerna ska tillämpas i utbildning för elever som påbörjar år 1 i gymnasieskolan hösten 2025. De nuvarande ämnesplanerna som gäller i försöksverksamheten gäller dock fortfarande för utbildning som har påbörjats före hösten 2025. Skolverket avser att återkomma i frågan om upphävande av de nuvarande ämnesplanerna.

Skolverket föreslår att ändringarna i Skolverkets föreskrifter om vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för att undervisa i vissa ämnen i gymnasieskolan ska träda i kraft den 1 mars 2025, det vill säga samtidigt som de ämnesplaner som omfattas av denna konsekvensutredning. Föreskrifterna tillämpas första gången i fråga om behörigheter som avser undervisning av elever vars utbildning påbörjas efter den 30 juni 2025.

³¹ Punkt 1–4 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (2022:147) om ändring i skollagen (2010:800).

³² 1 § förordningen om försöksverksamhet med riksrekryterande gymnasial spetsutbildning och statsbidrag för sådan utbildning.

Som framgår under avsnitt 2.2.4 föreslår Skolverket att Skolverkets föreskrifter om ansökan om försöksverksamhet med riksrekryterande gymnasial spetsutbildning ska upphöra att gälla vid utgången av juni 2025. Skälen för den valda tidpunkten anges i det aktuella avsnittet. Myndigheten bedömer att det inte finns behov av några övergångsbestämmelser.

Behov av speciella informationsinsatser

Skolverket bedömer att det är viktigt att skolor och huvudmän får information om de nya och ändrade föreskrifter som omfattas av denna konsekvensutredning. Myndigheten avser därför att publicera information om de nya bestämmelserna om riksrekryterande spetsutbildning och om de nya och ändrade föreskrifterna på Skolverkets webbplats samt uppdatera informationen om spetsutbildningarna på Utbildningsguiden. Vidare avser myndigheten att ge riktad information till studie- och yrkesvägledare inom grundskolan och till nuvarande spetsutbildningar inom försöksverksamheten. Information kommer också att ges via Skolverkets nyhetsbrev.

3.6 Beskrivning av hur och när konsekvenserna av författningsförslagen kan utvärderas

Skolverket förvaltar alla sina myndighetsföreskrifter. Utvärderingen av dessa dokument ingår i Skolverkets instruktionsenliga uppdrag. Enligt 5 § förordningen (2015:1047) med instruktion för Statens skolverk ska myndigheten kontinuerligt bedöma behovet av utveckling av läroplaner och andra styrdokument för skolväsendet som regeringen beslutar om. Myndigheten ska även vid behov föreslå ändringar av dessa. Myndigheten ska vidare utforma och kontinuerligt utveckla de styrdokument som myndigheten har bemyndigande att meddela föreskrifter om. Minst en gång om året kontrolleras övergripande att föreskrifterna är korrekta, aktuella och ändamålsenliga. I det arbetet kommer Skolverket att bedöma i vilken utsträckning de ämnesplaner och övriga föreskriftsändringar som omfattas av den här konsekvensutredningen fungerar i praktiken samt bedöma i vilken utsträckning de uppfyller intentionerna. Vid behov vidtar myndigheten nödvändiga åtgärder för att säkerställa att föreskrifterna är ändamålsenliga och tillämpas på avsett sätt.

4. Bedömning av om författningsförslagen inskränker den kommunala självstyrelsen

Den kommunala självstyrelsen regleras bland annat i 14 kap. regeringsformen (RF). Enligt 14 kap. 3 § RF bör en inskränkning i den kommunala självstyrelsen inte gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till de ändamål som har föranlett inskränkningen. Innebörden av bestämmelsen är att en eventuell inskränkning i den kommunala självstyrelsen ska prövas mot en proportionalitetsprincip. Förslagen som omfattas av den här konsekvensutredningen bedöms inte innebära några utökade skyldigheter för de kommunala huvudmännen. Förslagen innebär i stället utökade möjligheter för kommunerna att tillgodose elevers behov av ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling i de fall kommunerna ansöker om godkännande för en riksrekryterande spetsutbildning. Förslagen bedöms därmed inte innebära någon inskränkning i den kommunala självstyrelsen.

5. Bedömning av om författningsförslagen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen

Skolverket bedömer att förslagen inte påverkar de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen.

6. Uppgifter om de bemyndiganden som myndighetens beslutanderätt grundar sig på

Skolverkets förslag till föreskrifter om nya ämnesplaner för vissa ämnen inom riksrekryterande spetsutbildning grundar sig på myndighetens bemyndigande i 1 kap. 4 § gymnasieförordningen. Av bestämmelsen framgår att Skolverket får, förutom när det gäller de gymnasiegemensamma ämnena, meddela ytterligare föreskrifter om ämnesplaner. Vidare framgår att sådana föreskrifter får innebära att vissa ämnen eller nivåer i ämnen bara får anordnas på vissa utbildningar.

Skolverkets förslag till ändring i Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2024:600) om vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för att undervisa i vissa ämnen i gymnasieskolan grundar sig på myndighetens bemyndigande i 2 kap. 23 § förordningen om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare (behörighetsförordningen). Enligt bestämmelsen får Skolverket meddela föreskrifter om vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för ett ämne enligt 22 § behörighetsförordningen. Ett sådant ämne får inte vara ett ämne som anges i 4 kap. förordningen om utbildning till lärare och förskollärare eller i 22 a § behörighetsförordningen.

Skolverkets förslag till föreskrifter om upphävande av Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2008:83) om ansökan om försöksverksamhet med riksrekryterande gymnasial spetsutbildning grundar sig på 3 § förordningen om försöksverksamhet med riksrekryterande gymnasial spetsutbildning och statsbidrag för sådan utbildning. Enligt bestämmelsen får Skolverket meddela föreskrifter om vilka uppgifter en ansökan ska innehålla och om vilka handlingar som ska ges in tillsammans med ansökan.

7. Samråd

Skolverket har vid framtagandet av föreskrifterna om ämnesplaner för ämnena *humanistisk och samhällsvetenskaplig spets*, *matematik spets*, *naturvetenskaplig spets* och *teknikvetenskaplig spets* samt förändringar i Skolverkets föreskrifter om vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för att undervisa i vissa ämnen i gymnasieskolan genomfört samråd med samtliga rektorer för de spetsutbildningar som deltar i försöksverksamheten för riksrekryterande spetsutbildningar på gymnasial nivå och med föreningen Sveriges spetsutbildningar. Skolverkets råd för de högskoleförberedande programmen har också deltagit i arbetet med synpunkter och förslag.

Kontaktpersoner

Vid eventuella frågor, kontakta enheten för gymnasieskola:

Ylva Eriksson Westin, undervisningsråd, ylva.eriksson@skolverket.se eller

Carina Kjelsson, undervisningsråd, carina.kjelsson@skolverket.se